

υπερβατικά. Καταλαβαίνει κανείς ότι καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου ήμουν μαζί του σ' όλες τις ιερές ακολουθίες, όχι μόνο της Κυριακής αλλά και των άλλων ιερών ακολουθιών (κηδείες, γάμους, βαφτίσια κ.τ.λ.). Σαν υποψήφιος διδάκτωρ έπρεπε να τον συναντώ τουλάχιστον μια φορά τη βδομάδα για να του λέω τι ακριβώς κάνω και πως προχωρώ με την εργασία μου. Δεν ήμουν φυσικά έμπειρος ερευνητής, αν και στο Παρίσι όταν ήμουν, φοιτούσα ταυτόχρονα και στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης όπου είχα διδασκάλους μεγάλους, Γάλλους καθηγητές της εκκλησιαστικής ιστορίας οι οποίοι μου άνοιξαν τον δρόμο για την έρευνα και με καθοδηγούσαν πως έπρεπε να εργασθώ. Ο π. Κάλλιτος είχε το ιδιαίτερο χάρισμα να έχει μια ανεξήγητη προθυμία να με βοηθήσει, όσο νέος και αν ήμουν και άπειρος. Η ευγένειά του, η υπομονή του και ο τρόπος της εργασίας του με καθήλωναν κυριολεκτικά αφού ήμουν ήδη ένας μεταπτυχιακός φοιτητής, δεν ήξερα πολλά πράγματα για την έρευνα, ούτε και ήμουν ενήμερος για βασική βιβλιογραφία που θα με βοηθούσε στην εκπλήρωση και εκπόνηση της διατριβής μου.

Φυσικά ο π. Κάλλιτος είχε ήδη αρκετή γνώση και μου υπέδειξε τρόπους και μεθόδους και με καθοδήγησε, πως να αρχίσω να συγκεντρώνω το υλικό και τις πηγές για να μπορέσω να εκπληρώσω την αποστολή μου. Αν και δεν ήμουν έμπειρος μπορώ να πω ότι είχα κάποια γνώση, εκείνος είχε την υπομονή να με καθυστερήσει και να μου υποδεικνύει την μέθοδο που ήταν απαραίτητη για να εμπλουτίσω τις γνώσεις μου και να εργασθώ μεθοδικά για τον σκοπό που βρισκόμουν εκεί στο ξακουστό πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Με δική του πρωτοβουλία και υπόδειξη έπρεπε να ερευνήσω αρχεία και βιβλιοθήκες σε διάφορες χώρες τις Ευρώπης, όχι μόνο στην Οξφόρδη στην περίφημη Βοδλειανή βιβλιοθήκη και το Βρετανικό μουσείο στο Λονδίνο, ούτε την εθνική βιβλιοθήκη των Παρισίων, ούτε να αρχεία της μονής του Σινά ή του Αγίου Όρους ή της Ρωσίας ή του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, της βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων. Μα πιο πολύ, το μυστικό αρχείο του Βατικανού και εκείνο της προπαγάνδας της πίστης και άλλες πολλές βιβλιοθήκες και αρχεία. Ο π. Κάλλιτος ενδιαφερόταν ιδιαίτερα και ήταν περίεργος να μάθει για τα αποτελέσματα των ερευνών μου. Εξ άλλου και ο ίδιος ως ιστορικός ερευνητής ήταν ενθουσιασμένος για τα αποτελέσματα των προσπαθειών μου. Φυσικά όλες αυτές οι έρευνες χρειαζόντουσαν, πολλή επιμέλεια και ακρίβεια για να φέρουν σωστά αποτελέσματα. Έτσι ταξίδεψα σε όλες τις πιο πάνω χώρες και είχα κατά κάποιον τρόπο μαζέψει πλούσιο ανέκδοτο αρχειακό υλικό κάτι που ήταν απαραίτητο με τους κανονισμούς του πανεπιστημίου. Γι' αυτό συχνά πυκνά μου έλεγε "Να είσαι ακριβής". Αυτό μου το έλεγε συνέχεια "Για να μπορέσεις να παρουσιάσεις την διατριβή σου σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης". Και δεν έπεφτε έξω ο π. Κάλλιτος. Όλα αυτά τα χρόνια από το 1972 μέχρι το 1976 μου άνοιξε καινούριους ορίζοντες για την ιστορική έρευνα και στη συνέχεια σαν ιστορικός της Εκκλησίας, με καθοδήγησε με ιδιαίτερη προσέγγιση και υπομονή. Όπως καταλαβαίνει κανείς δεν είχα καμιά προηγούμενη εμπειρία, γι' αυτό επειδή ήμουν σχεδόν αρχάριος, η υπομονή του και η επιμονή του με βοήθησαν να πετύχω σε αυτό που έβαλα ως στόχο στη ζωή μου. Η επιμονή και η υπομονή του δεν είχαν όρια. Ήταν μεν αυστηρός αλλά ταυτόχρονα είχε και το χάρισμα της μοναδικής ευγένειας που χαρακτηρίζει τέτοιους σεμνούς, αγνούς και αθώους χαρακτήρες όπως ήταν ο ίδιος.

Η μοναχική ιδιότητα του πατρός Καλλίστου, ήταν εκείνη που μας δίδαξε και εμπνευστήκαμε καλύτερα πως να αντιμετωπίζουμε τους εαυτούς μας μέσα στον χώρο της Εκκλησίας. Παρ' όλο που ζούσε μέσα στον κόσμο και συναναστρεφόταν συνέχεια με πολλούς ανθρώπους διαφόρων προελεύσεων, ηθών και θρησκειών παρέμεινε πάντα πιστός στον τρόπο και στην έκφραση της ζωής του, γι' αυτό και η σκέψη και η επικοινωνία του χαρακτηρίζονταν με ένα υπερβατικό μυστήριο. Το ανεκδιήγητο αυτό μυστήριο ο π.

Κάλλιστος το ζούσε και ήξερε ότι ο ουρανός και η γη ενώνονται ακριβώς για να φέρουν τον άνθρωπο σε αυτό το μυστήριο της ζωής. Ο ίδιος μέσα από την τακτική αυτή, πρακτική, εζούσε καθημερινά τον μυστηριακό χαρακτήρα της Εκκλησίας και δεν ήθελε με κανέναν τρόπο, παρ' όλο που ζούσε μέσα στον κόσμο να ξεφύγει από αυτή την αποκάλυψη του μυστηρίου. Είχε μέσα βαθιά στη σκέψη του και στη ζωή του αυτόν τον μεταφυσικό χαρακτήρα της Εκκλησίας που πραγματοποιείται σε όλους ανεξάρτητα «αποκεκρυμένων από των αιώνων από τον Θεό». Και φυσικά ο π. Κάλλιστος έκανε προέκταση αυτής της αντίληψης και του έδινε την ακριβώς εσχατολογική διάσταση. Και με αυτό τον τρόπο βίωνε αυτό τον μυσταγωγικό χαρακτήρα της Εκκλησίας, έτσι ακριβώς όπως μας τον παρέδωσαν οι Άγιοι πατέρες της Εκκλησίας μας.

Ο π. Κάλλιστος είχε ταυτόχρονα συναίσθηση, αυτό που επιστημονικά λέγεται το βάπτισμα της άσκησης που είναι χαρακτηριστικό μέσα στη βιωτή των μοναχών και των αναχωρητών και εκείνων που ονομάζονται σαν επίγειοι άγγελοι της ερήμου, αφού πιστεύουμε ότι όλα τα παραπάνω επεκτείνονται και αποτελούν στοιχείο και μέρος της ζωής όλων των μελών της Εκκλησίας μας. Ο π. Κάλλιστος έτσι όπως βίωνε και ζούσε αυτό το μυστήριο, αυτή την ενσωμάτωση της καθημερινής του ζωής με τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος που αντλούσε από τον τρόπο της ζωής του, αφού σαν ιστορικός της Εκκλησίας πίστευε και ζούσε έντονα ότι ο Θεός βρίσκεται αδιαλείπτως και ενεργεί διαχρονικά τον σύνδεσμο, τον ιστορικό με το πρόσωπο του Σωτήρα Λυτρωτή και Θεανθρώπου. Μπορεί να ζούσε μέσα στον κόσμο και να συναναστρεφόταν κάθε είδους ανθρώπων, διαφορετικών τάσεων και ρευμάτων, όπως ήδη αναφέραμε πιο πάνω, όμως διατηρούσε αυτό το μυστήριο του Χριστού έντονο μέσα στη ζωή του. Είπαμε στην αρχή για την εσχατολογική διάσταση που ο ίδιος πίστευε και ζούσε καθημερινά και ήταν αυτό που τον έκανε να διατηρεί ανάμεσα στις συναναστροφές του την αρετή της διάκρισης και της αποδοχής. Αν και ο ίδιος γευότανε ήδη αφού του έδωσε ο Θεός άλλα δώρα, που και αυτά είχαν και έπαιζαν σημαντικό ρόλο στην πνευματική του πρόοδο και επιμέλεια. Επειδή ο γνήσιος και ταπεινός χαρακτήρας του ήταν καθοριστικός, αγνός και καθαρός, διατηρούσε αυτή την σωστή υπόσταση της διάκρισης για να μπορέσει ταυτόχρονα να αποκτήσει και τις άλλες αρετές που θα τον οδηγούσαν τελικά στο φως για να μπορεί να αισθάνεται ότι ζει και εμπνέεται αυτό το όραμα του ουρανού επί της γης. Όπως έλεγε χαρακτηριστικά σε πολλά από τα κείμενά του, υπάρχει έντονο το αίσθημα της παρουσίας της αόρατης παρουσίας του ίδιου του Χριστού για να γευόμαστε διαχρονικά αυτή την δοξολογία που με το κάλλος και την ομορφιά του ωραίου και του γνήσιου, γίνεται φως, λέγοντας μάλιστα χαρακτηριστικά "η Ορθοδοξία βλέπει τον άνθρωπο πάνω από όλα σαν λειτουργικό ον, που βρίσκει τον αληθινό του εαυτό όταν δοξάζει τον Θεό και φτάνει στην τελειότητα και την ολοκλήρωση μέσα από την λατρεία".

Όπως όλοι γνωρίζουμε, ο π. Κάλλιστος ανακάλυψε το βάθος και τον πλούτο της Ορθοδοξίας όταν ακόμη ήταν πολύ νέος σε τέτοιο βαθμό ώστε λόγω της μελέτης που έκανε αργότερα για τους Πατέρες της Εκκλησίας, επηρεάστηκε τόσο που στο τέλος προσπάθησε να ακολουθήσει μέσα στη ζωή του μια πορεία φιλοκαλική. Όπως ήδη σημειώσαμε, παρ' όλο που ζούσε μέσα στον κόσμο και συναναστρεφόταν με όλους ανεξάρτητα, αυτούς που συναντούσε στην ζωή του, δεν άλλαξε ποτέ του την πορεία της νηπτικής και Πατερικής Θεολογίας. Θα μπορούσε κανείς να τον χαρακτηρίσει και να τον κατατάξει ανάμεσα στους πιο σύγχρονους διάσημους ασκητές, αφού φλεγόταν από θείο έρωτα μέσα από την πρακτική της βαθιάς μυστηριακής προσευχής. Η κατανυκτική ατμόσφαιρα που δημιουργείτο μέσα από την απλότητα και τον τρόπο ζωής του, φαίνεται μέσα από τα κείμενά του. Γι' αυτό και απέκτησε ένα μοναδικό μοναχικό ήθος, την ταπείνωση και την ευσέβειά του για ότι είχε σχέση με το μοναχικό ιδεώδες. Κι όπως ήδη πληροφορηθήκαμε,

υπέμεινε μέχρι και την τελευταία στιγμή την οδυνηρή εμπειρία του θανάτου με παραδειγματική καρτερία και εμπιστοσύνη στο θέλημα του Θεού. Εμπιστεύτηκε με ιδιαίτερη ευαισθησία τα πάντα στον ίδιο τον Θεό για αυτό ίσως και ήταν χαρούμενος και ευδιάθετος σε όλες τις διαφορετικές πτυχές της ζωής του.

Είχα τη μεγάλη ευλογία, όπως ήδη ανέφερα να τον έχω σαν δάσκαλό μου, πνευματικό πατέρα και προ παντός να βρίσκομαι πάντοτε δίπλα του σ' όλες τις Ιερές Ακολουθίες που τελούσε στο χώρο της ζεστής εκκλησούλας της Αγίας Τριάδος που βρίσκεται στην πανεπιστημιούπολη της Οξφόρδης. Αγαπούσε ιδιαίτερα τις Ιερές Ακολουθίες και ήταν άνθρωπος της νοεράς προσευχής.

Σαν μοναχός γνώριζε ότι η αρετή της υπακοής ήταν εκείνη που θα τον στήριζε και θα τον ανέβαζε πνευματικά. Ήταν αυστηρός στις επιλογές του, γι' αυτό είχε παραδειγματική υπακοή και σεβόταν τους Αρχιερείς σε τέτοιο βαθμό που νόμιζε κανείς ότι ήταν υποτακτικός τους. Δεν είχε καμιά υστεροβουλία ή έπαρση λόγω των υψηλών ακαδημαϊκών του προσόντων και καθηκόντων. Γι' αυτό και πάντοτε ήταν το χαρακτηριστικό του σε τέτοιο βαθμό που δεν ήξερε να υποκρίνεται ή να προβάλλει τον εαυτό του, πίστευε μόνο στη δόξα και στο έλεος του Θεού. Η αγάπη του προς το πρόσωπο του Χριστού ήταν καθοριστική, είναι αυτή η αγάπη που έδειχνε σε όλους τους ανθρώπους μα πιο πολύ και σε αυτούς που δεν ήταν δίπλα του. Κανείς δεν μπορούσε να διανοηθεί ότι ο π. Κάλλιστος που όπως ήδη τονίσαμε ήταν αυστηρός στη ζωή και στους τρόπους του, αισθανόταν τόσο ελεύθερος και άνετος με όλους, αφού η αγάπη του προς όλους ήταν παραδειγματική και αποσκοπούσε πάντοτε να δίνει το καλό παράδειγμα με την αγάπη αυτή που έτρεφε προς τον Θεό και Σωτήρα του. Όπως ήδη τονίσαμε ζούσε έντονα την λειτουργική πράξη της Εκκλησίας μας και υπηρέτησε το άγιο θυσιαστήριο με το χάρισμα που του έδωσε ο Θεός, της υπακοής και της ολοκληρωτικής αφοσίωσης μέσω της προσευχής προς τον ένα και αληθινό Θεό. Μέσα από την πνευματικότητα της φιλοκαλικής του εμπειρίας, ήταν πάντοτε ενωμένος και συνδεδεμένος με τα επουράνια.

Η παραμονή μου στην Οξφόρδη τερματίστηκε τον Δεκέμβριο του 1976 και ενθυμούμαι έντονα την τελευταία μας εκείνη συναναστροφή, όπου πια είχα υποβάλλει την διδακτορική μου διατριβή και είχα αγωνία να μάθω για τα αποτελέσματα των εξετάσεών μου. Στην επιτροπή της κρίσης της διδακτορικής μου διατριβής είχα την μεγάλη τιμή να έχω δύο από τους μεγαλύτερους ιστορικούς της Εκκλησίας του 20^{ου} αιώνα, τον Σερ Στίβεν Ράνσιμαν και το Ιησουίτη πατέρα Ιωσήφ Γκίλ. Και οι δύο φυσικά ειδικοί για το θέμα μου. Ενθυμούμαι έντονα εκείνη την ιστορική εξέταση που διήρκησε τρεις ολόκληρες ώρες στον χώρο των εξετάσεων του πανεπιστημίου της Οξφόρδης, αφού και οι δυο τους έγραψαν τόμους που εκδόθηκαν και στα ελληνικά. Όταν ζήτησα από τον π. Κάλλιστο να μου πει ποιο ήταν το αποτέλεσμα και οι εντυπώσεις των καθηγητών από την εξέταση μου, σαν Άγγλος αριστοκράτης και τυπικός μου απάντησε "Θα πάρεις τα αποτελέσματα επισήμως από την γραμματεία του πανεπιστημίου". Αμέσως μετά η Αφρική ήταν το ξεκίνημα της επόμενης σταδιοδρομίας μου. Δεν χάσαμε όμως ο ένας τον άλλον, συναντιόμαστε συχνά στους θεολογικούς διαλόγους και σε διάφορα επιστημονικά συνέδρια, ιδιαίτερα τα πατρολογικά της Οξφόρδης.

Όπως ήταν φυσικό ο θάνατος του δημιούργησε ένα μεγάλο κενό όχι μόνο στο χώρο της Εκκλησίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και στον ακαδημαϊκό χώρο όπου υπηρέτησε με αφοσίωση και δημιουργικότητα, την επιστήμη της θεολογίας που τόσο αγάπησε και ήταν πιστός φίλος της και συνοδοιπόρος. Τα συγγράμματά του παραμένουν στην ιστορία την νεότερη κλασικά έργα από τα οποία θα αντλούν οι

επόμενες γενεές μαθήματα σοφίας και παραδειγματικής θεολογικής επιστήμης. Ο αθόρυβος τρόπος της αναχώρησής του από τα εγκόσμια στα επουράνια χωρίς να θέλουμε να υπερτονίσουμε το ύψος της θυσίας και του μεγαλείου που προκαλούσε η παρουσία του και μόνο, σε όλους τους χώρους της δράσεως του. Από εκεί που βρίσκεται “εν χειρί Θεού” θα παρακολουθεί πάντοτε τα έργα των χειρών και της αγάπης του και θα παρακαλεί να τα αξιοποιήσουμε, έτσι ακριβώς όπως εκείνος τα έζησε και μας τα δίδασκε. Θα πρέπει ξανά να τονίσουμε, πόσο αγάπησε πρώτα τον Θεό και μετά όλους τους ανθρώπους και η ποιμαντική του παρουσία ήταν πάντοτε άκρως χριστοκεντρική. Γι’ αυτό σε μας που τον γνωρίσαμε και τον ζήσαμε από κοντά χαιρόταν ιδιαίτερα όταν έβλεπε να προοδεύουμε επιστημονικά σαν μαθητές του, μα πολύ περισσότερο στην πνευματική μας κατάρτιση. Η ποιμαντική του μέριμνα ήταν ξεχωριστή γι’ αυτό όπως τονίσαμε πιο πάνω δεν αντιδρούσε ποτέ στις μικρότητες και στις παραλογίες του κόσμου, προτιμούσε τη σιωπή. Η υπερβάλλουσα αγάπη του προς όλους που έδειχνε σε όλους με την εν Χριστώ βιωτή του, πρόδιδε μια δόση του επουράνιου Βασιλείου.

Η προσωπικότητά του και ο τρόπος που αντιμετώπιζε τον καθένα μας θα μπορούσαμε άνετα να τον χαρακτηρίσουμε ότι ήταν ένας άρχοντας, παραδοσιακός μεν αλλά και διαχρονικός. Γι’ αυτό και στα κηρύγματα του που ήταν πάντα πολύ σύντομα, έδινε στον καθένα μας τη σιγουριά και τη βεβαιότητα ότι αν έχουμε μέσα μας τον Θεό, τελικά θα μπορέσουμε να φτάσουμε στο τέρμα νικητές με το δυνατό όπλο της προσευχής προς τον ύψιστο. Μας δίδασκε σαν νέοι που είμαστε να έχουμε πίστη που να εκφράζεται με ειλικρίνεια προς το θέλημα του Θεού, να έχουμε ταπεινωση και να ευεργετούμε ο ένας τον άλλο, από την πνευματική μας μαθητεία κοντά του. Η προσευχή ήταν το ακαταμάχητο όπλο που μας στήριζε και μας ανέβαζε στα επουράνια μέσα από την ίδια την δική του παραδειγματική πράξη. Δεν αδικούσε κανέναν, ομολογούσε ξανά και ξανά το πνεύμα της ταπείνωσης και της ανιδιοτέλειας, της παραδοχής και της ανεκτικότητας προς όλους ακόμα και στους ανθρώπους που μας μισούσαν και μας εχθρεύονταν.

Ο αείμνηστος Ιεράρχης, μπόρεσε και έκανε ένα θαυμάσιο συνδυασμό ανάμεσα στο ‘ράσο και την παιδεία. Το ράσο πάντα στους δύσκολους χρόνους για να επιβιώσει και να προσφέρει καλύτερα τις υπηρεσίες του, στον πιστό λαό του Θεού, έπρεπε να δώσει έμφαση στα γράμματα και στις γνώσεις που τελικά γίνεται ένας θαυμάσιος συνδυασμός του θρησκευτικού πλούτου και της παιδείας, που τελικά καταλήγει σε ένα αξιοθαύμαστο επίτευγμα που λέγεται πολιτισμός. Μ’ αυτόν τον τρόπο ο π. Κάλλιστος έτσι όπως τον γνωρίσαμε και τον ζήσαμε, “εγένετο ο άνθρωπος απεσταλμένος παρά Θεού”. Γιατί η μορφή του έφερνε μια ακτινοβολία ουράνια με μια ζωντανή και φωτεινή προσωπικότητα. Ο λόγος του ήταν πατερικός και αποσκοπούσε μέσα από τα συγγράμματά του ταυτόχρονα να οικοδομηθούν και να αγιασθούν οι ψυχές των ανθρώπων. Η παρουσία του στον χώρο της εκκλησίας και της κοινωνίας και φυσικά στα γράμματα και στην παιδεία, δηλαδή ακαδημαϊκά ήταν καταλυτική. Τα προσόντα που τον κοσμούσαν ήταν φυσικά, τα καλλιέργησε με έναν ιδιαίτερο τρόπο ώστε τα αύξησε ώστε να γίνονται χαρισματικά. Όπως ήδη τονίσαμε πιο πάνω, το χαρακτηριστικό που τον ανέβαζε πνευματικά και μας βοηθούσε και εμάς στην καθημερινή μας ζωή, ήταν η αγάπη και η αποδοχή προς όλους. Έλεγε χαρακτηριστικά “Αν δεν αγαπούμε ο ένας τον άλλον, δεν μπορούμε

να αγαπούμε τον Θεό, και αν δεν αγαπούμε τον Θεό δεν μπορούμε να κάνουμε μια αληθινή ομολογία πίστεως, δεν μπορούμε να μπούμε μέσα στο βαθύτερο πνεύμα της παράδοσης, γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος γνώσεως του Θεού εκτός από το να Τον αγαπούμε”. Γι’ αυτό και κράτησε καθ’ όλη τη διάρκεια της ζωής του, το πνεύμα αυτό της ασκητικής θεολογίας, ακολουθώντας το παράδειγμα του Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος, που δίνει επιγραμματικά και απλά τον ορισμό ότι “μοναχός εστί βία φύσεως διηνεκής”. Λόγω ακριβώς αυτής της επιμέλειάς του, μπόρεσε και αύξησε τις αρετές που του χάρισε ο Θεός, ώστε μια απ’ αυτές, η αγνότητα, του έδωσε την ευκαιρία πόσο απαραίτητη είναι η σωφροσύνη και η καθαρότητα της ψυχής για να μπορέσει κανείς ακριβώς να έχει την ψυχή και το σώμα του όσο μπορούσε μια ευώδη θυσία προς τον Θεό. Και με αυτόν τον τρόπο, ο π. Κάλλιστος αγωνιζόμενος πάντα με όλες του τις δυνάμεις κράτησε μέσα του τη χάρη του Θεού. Πιστεύουμε τελικά ότι τον οδήγησε στην σωτηρία του. Αξίζει να κάνουμε αναφορά στους λόγους του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου “φυλακή γαρ ευεργεσίας αρίστη η της ευεργεσίας μνήμη και διοινικής ευχαριστία”.

Ο Επίσκοπος Κάλλιστος με την ζωντανή παρουσία του στον ευρύτερο χώρο της Ευρώπης όπου οι άνθρωποι έχασαν τον προσανατολισμό τους και υπάρχει μεγάλη σύγχυση. Οι άνθρωποι προβληματίζονται και αγνοούν την παρουσία του Χριστού μέσα στον σύγχρονο κόσμο. Αυτός ο χαριτωμένος Επίσκοπος με τα σπάνια πνευματικά χαρίσματα, όχι μόνο σαν λειτουργός αλλά και σαν ακαδημαϊκός στάθηκε με κύρος ψηλά και έκανε μια πραγματική ομολογία πίστεως. Ναι μεν, όπως ήδη τονίσαμε έμενε και ζούσε σε ένα χώρο, άνετα μπορούμε να τον χαρακτηρίσουμε αντιχριστιανικό, η δική του η παρουσία και το ύψος του κύρους με τον οποίον ο Θεός του κατεκόσμησε ήταν ένα μήνυμα ελπίδας και σωτηρίας για τον πολυβασανισμένο λαό, όχι μόνο της Αγγλίας αλλά και γενικά της ευρύτερης Ευρώπης, γιατί μπόρεσε να δώσει αυτό το ουσιαστικό μήνυμα της σωτηρίας, της ελπίδας και της Αναστάσεως. Το μήνυμα αυτό ήταν μια μαρτυρία μέσα από τους λόγους του και τα συγγράμματά του σε διάφορες γλώσσες, γιατί αγωνιούσε για τον άνθρωπο και ήξερε ότι ταλαιπωρείται άδικα.

Η δική του όμως η παρουσία και ο λόγος του ο προφητικός και η ομολογία του, έδωσαν την βεβαιότητα ότι κανένας άλλος εδώ στη γη, με άλλα λόγια κάτω από τον ουρανό δεν υπάρχει, ειμί ο Θεός της αγάπης και της πολυευσπλαχνίας. Η ιεραποστολική του φροντίδα και μέριμνα αποσκοπούσε να δώσει στον πολυβασανισμένο κόσμο το μήνυμα εκείνο που επισφραγίζει την βεβαιότητα, ότι ο Κύριος είναι εκείνος που θα σώσει τον κόσμο. Με αυτό τον τρόπο άνοιξε νέους ορίζοντες και έδωσε μέσα από την φιλανθρωπία της αγάπης του και του πόνου του, στηρίζοντας τους ανθρώπους στην αληθινή πίστη “ουδέ γαρ όνομα έστιν έτερον υπό τον ουρανό το δεδομένον εν ανθρώποις εν ω δει σωθήναι ημάς”(Πράξεις 4/12).

Η καθαρότητα της ψυχής του ήταν ένα από τα αξιόλογα προσόντα που τον εκόσμησε ο Θεός. Γι’ αυτό σε μας τους νέους και αρχάριους ο π. Κάλλιστος υπήρξε ένα πρότυπο σε όλες τις κινήσεις της καθημερινής μας ζωής, αφού ο χαρακτήρας του ήταν ξεχωριστός και μας ενέπνεε χωρίς να θέλω να ξεπεράσω τα όρια γιατί όχι αφού δίδασκε τόσο έντονα μέσα από τη ζωή και τα έργα του τα οποία θα μείνουν αξιοπρόσεκτα και θα διδάσκουν εσαεί το πνεύμα και το κίνητρο της αγιοσύνης του. Αυτός ο τρόπος της ζωής του μας καθήλωνε όλους γιατί μας μετέδιδε την ειρήνη και την αγάπη του Χριστού, παρόλο που μας τραβούσαν τα κοσμικά παράσιτα.

Είναι με τον τρόπο αυτό που μας κατηύθυνε στα σωστά μονοπάτια γιατί με τις πράξεις του και την αφοσίωσή του και την πίστη του στον Θεό αποστρέφοντας ότι είχε σχέση με την αμαρτία και την σύγχυση, μεταφέροντάς μας στον κόσμο της δικαιοσύνης και της αλήθειας. Δεν ήθελε με κανένα τρόπο να απομακρυνθεί από τον Ευαγγελικό δρόμο και μας θεωρούσε ότι και μεις ως εικόνες του Θεού μπορούσαμε να νικήσουμε τα πάθη μας και να κρατήσουμε την κοινωνία μας μαζί με Εκείνον που ήταν η πηγή της ζωής και της αθανασίας μας. Σαν δάσκαλός μας και πνευματικός λειτουργός μας, ήταν μέσα από την φύση του παραδειγματικός ώστε να βρισκόμαστε συνέχεια και αδιάλειπτα σε επικοινωνία μαζί με τα επουράνια, φυλάσσοντας πάντοτε εκείνη την αγιοσύνη που εξέπεμπε ο λόγος και η πράξη του. Μας δίδασκε με τη ζωή και τα έργα του και μας καλλιεργούσε εσωτερικά και σε βάθος πως να ποθήσουμε αυτήν την ενότητα της αγιοσύνης με τον ίδιο τον Θεό, αφού απομακρύνουμε την αβεβαιότητα, την αμαρτία και τα πάθη μας, δημιουργώντας έτσι μέσα μας την αίσθηση ότι ναι είμαστε και μπορούμε να γίνουμε κατοικητήρια και ναοί του ύψιστου και μεγαλοδύναμου Θεού.

Με άλλα λόγια, ο π. Καλλίστος μας μετέφερε σε αυτή την κατάσταση που όλοι οι άνθρωποι ποθούν και εύχονται να γευθούν και να αποκτήσουν. Είναι κάτι που δεν μπορεί να το συλλάβει ο ανθρώπινος νους. Μπορούμε εμείς οι αδύνατοι και ατελείς να κατεβάσουμε τον ουρανό στη γη; Αφού ξέρουμε ότι γύρω μας και παντού σε όλη την οικουμένη επικρατεί η αδικία το σκότος και η αμαρτία και πολύ περισσότερο η εγωιστική τάση των ανθρώπων για να κυβερνήσουν και στο τέλος να σκοτώσουν εσωτερικά τον πνευματικό άνθρωπο. Αλλά αγνοούν αυτοί οι πανίσχυροι και πολυδύναμοι κυβερνήτες της οικουμένης ότι ο παντοδύναμος θεός είναι εκείνος που κυβερνά τον κόσμο και κατευθύνει τις ζωές των ανθρώπων. Έτσι μέσα από τις διδαχές του π. Καλλίστου, μπορέσαμε και φτιάξαμε μια εσωτερική ουράνια κυριαρχία που δεν ήταν άλλη από εκείνη του ίδιου του Θεού που κατευθύνει και υπηρετά τον άνθρωπο, αφού "εν τω ονόματι Ιησού παν γόνυ κάμψη επουρανίων και επιγείων και καταχθονίων" (Φιλιπ. 2/10). Αισθανόμαστε διάπλατη αυτή την παρουσία μέσα από τα κηρύγματα, τις διδαχές και τα μηνύματα πνευματικής ζωής που μας έδινε ο π. Καλλίστος. Τίποτε δεν μπορούσε να μας διαλύσει, τίποτε δεν μπορούσε να μας καταστρέψει, καμία δύναμη κοσμική και μάταιη δεν ήταν δυνατόν να υπερισχύσει της αγάπης και του ελέους του Θεού και Σωτήρα μας. Μέσα λοιπόν την πορεία μας εκείνη των χρόνων των φοιτητικών, δεχθήκαμε μέσα από την βιωτή και την θυσιαστική προσφορά του π. Καλλίστου, ότι εκείνος που μας προστατεύει και μας στηρίζει και μας δείχνει ότι πορευόμαστε μαζί του, δίπλα του και μας στηρίζει, γίνεται με άλλα λόγια συνοδοιπόρος μας, είναι ο ίδιος ο Θεός. Αυτά τα συναισθήματα, μέσα από την συνεχή συναναστροφή μας μαζί του, πορευθήκαμε όσο και αν είμαστε ανάξιοι και ταπεινοί δούλοι της μεγαλοσύνης του Θεού μέσα από την καλλιεργημένη ψυχικά, πνευματικά και ακαδημαϊκά ψυχή του. Ναι, μας κήρυττε και μας δίδασκε και μας έπειθε ότι μπορεί να είμαστε στη γη αλλά ακολουθούμε τα βήματα Εκείνου που μας οδηγεί στον ουρανό.

Το παράδειγμά του ήταν χειροπιαστό αφού ότι μας έλεγε το εφάρμοζε ο ίδιος στην ζωή του. Μπορεί να περνούσαμε δύσκολες στιγμές, τα μονοπάτια που ακολουθούσαμε είχαν πολλές στροφές και περιπλοκές, λόγω της νεαρής μας ηλικίας και που παρόλο που περπατούσαμε μέσα σε πανύψηλα μονοπάτια, δύσβατα, η καλλιέργεια αυτή της σταθερότητας και του λόγου του π. Καλλίστου ήταν μια παρηγοριά για μας και αντλούσαμε δυνάμεις σωματικές και πνευματικές σε τέτοιο βαθμό που νομίζαμε ότι

όντως είναι κατορθωτό, μπορούμε να 'φέρουμε τον ουρανό στην γη με την ζωή και τις πράξεις μας. Αυτός εξάλλου ήταν ο χαρακτήρας του και αυτή ήταν η αγωνία του για μας όλους, που ακόμα ψάχναμε και τελικά μεταφερόμαστε στον θρόνο της βασιλείας Του, για να μπορέσουμε τελικά να γίνουμε μέτοχοι της αιώνιας βασιλείας Του.

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα:

Το κατά κόσμο όνομά του ήταν, Τιμόθεος Ρίτσαρντ Γουέαρ. Γεννήθηκε το έτος 1934 μέσα σε μια παραδοσιακή αγγλικανική οικογένεια, στο Μπαθ της Αγγλίας. Φοίτησε στο περίφημο Γουέστ Μίστερ σχολείο του Λονδίνου και μετά στο Μάγκνταλεν κολλέγιο της Οξφόρδης, όπου παρακολούθησε κλασικές σπουδές και θεολογία. Ύστερα από πολυετή έρευνα και σκέψη στις 14 Απριλίου 1958, στην ηλικία των 24 ετών αποδέχθηκε την Ορθόδοξη πίστη. Όταν ακόμα ήταν λαϊκός, πέρασε 6 μήνες στον Καναδά σε ένα μοναστήρι της Υπερωρίου Ρωσικής Εκκλησίας. Στη συνέχεια έγινε δόκιμος μοναχός στο μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου Θεολόγου στην Πάτμο. Την ίδια περίοδο επισκέφθηκε διάφορα κέντρα της Ορθοδοξίας όπως την Ιερουσαλήμ, το Άγιον Όρος κ.τ.λ. Το έτος 1966 χειροτονήθηκε διάκονος και ταυτόχρονα εκάρη μοναχός παίρνοντας το όνομα Κάλλιστος. Τον ίδιο χρόνο, εξελέγη καθηγητής της Ανατολικής Ορθοδόξου Θεολογίας στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, θέση που κράτησε για 35 ολόκληρα χρόνια. Το 1970, έγινε μέλος του κολλεγίου Πέμπροκ της Οξφόρδης. Το 1982, έλαβε το αξίωμα του Επισκόπου σαν βοηθός Επίσκοπος της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας, με τον τίτλο της πάλε ποτέ διαλαμψάσης Επισκοπής Διοκλείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τόσο ως ιερέυς όσο και ως Επίσκοπος υπηρέτησε στον Ιερό Ναό της Αγίας Τριάδος στην Οξφόρδη. Στις 30 Μαρτίου 2007 η Αγία και Ιερά σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, προήγαγε τον Επίσκοπο Κάλλιστο, Τιτουλάριο Μητροπολίτη της ίδιας Επισκοπής. Παρόλο που το 2001 συνταξιοδοτήθηκε, συνέχισε να γράφει και να δίνει διαλέξεις πάνω σε θέματα Ορθοδόξου Θεολογίας και πνευματικότητας, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική. Ως ειδήμον καθηγητής του πανεπιστημίου της Οξφόρδης υπηρέτησε την Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας και γενικά το Οικουμενικό Πατριαρχείο με πολλή αγάπη και ζήλο αφοσίωση και υπακοή, εκπροσωπώντας και λαμβάνοντας μέρος σε διεθνή συνέδρια, συμμετέχοντας ενεργά στους θεολογικούς διαλόγους με τις άλλες ομολογίες, όπως επίσης και στα περίφημα πατρολογικά συνέδρια της Οξφόρδης και σε άλλα διεθνή φόρουμ της εκκλησιαστικής ιστορίας της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Όταν το 1973, άρχισε ο θεολογικός διάλογος με την αγγλικανική εκκλησία που έγινε στην Οξφόρδη, ο π. Κάλλιστος όπως και εγώ φοιτητής ακόμα στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, κληθήκαμε τότε να συμμετάσχουμε στο ιστορικό αυτό γεγονός από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Αθηναγόρα Κοκκινάκη. Την ίδια ακριβώς εκείνη εποχή εγκαινιάσθηκε ο Ιερός Ναός της Αγίας Τριάδος στην Οξφόρδη. Συμμετείχαν αν ενθυμούμαι καλώς ο τότε Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Αθηναγόρας Κοκκινάκης, ο Μητροπολίτης Σουρώζ Αντώνιος Μπλουμ του Πατριαρχείου της Μόσχας και οι Σεβασμιότατοι Μητροπολίτες Αξώμης Μεθόδιος Φούγιας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, Ιορδάνου Βασίλειος του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, ο Βρυξελλών Βασίλειος Κριβοσένι, Μητροπολίτης Μηλιτουπόλεως Στυλιανός Χαρκιανάκης του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο Επίσκοπος του Πατριαρχείου Σερβίας, ο

Μητροπολίτης Κιτίου Χρυσόστομος της Εκκλησίας της Κύπρου και ο χαράσσων το παρόν άρθρο ως ιερόπαις.

